

MAKSUTTOMIEN HOITOTARVIKKEIDEN JAKELUOHJE

YLEISTÄ MAKSUTTOMASTA HOITOTARVIKEJAKELUSTA

Maksuttoman hoitotarvikejakelun lähtökohtana on lääketieteellisin perustein todettu pitkäaikainen sairaus, joka on kestänyt vähintään kolme kuukautta.

Sairauden hoitoon kuuluvien hoitotarvikkeiden jakelu perustuu maksuttomien hoitotarvikkeiden jakeluohjeeseen. Terveystieteiden ammattihenkilöt seuraavat ja arvioivat hoitotarvikkeiden tarpeen. Hoitotarvikkeiden yksilöllisesti määritelty tarve kirjataan asiakkaan hoitosuunnitelmaan. Asiakkaalla on oikeus saada hoitotarvikkeisiin liittyvää ohjausta ja neuvontaa terveydenhuollon ammattihenkilöiltä.

Hoitotarvikkeiden valintaa ohjaa asiakkaan yksilöllisen tarpeen ja terveydenhuollon ammattihenkilön arvion lisäksi hoitovälineiden ja -tarvikkeiden kilpailutusta koskeva hankintalainsäädäntö. Asiakkaalle myönnetään ensisijaisesti Espoon hoitotarvikekilpailutuksissa valittujen yritysten tuotteita. Mikäli tuotevalikoima ei sovellu asiakkaan yksilölliseen tarpeeseen, etsitään korvaava sopiva tuote.

Päätöksen hoitotarvikkeista tekee lääkäri tai muu terveydenhuollon ammattihenkilö, joka kirjoittaa maksuttomia hoitotarvikkeita koskevan lähetteen.

Maksuttomia hoitotarvikkeita koskevassa läheteessä tulee näkyä

- lääketieteellinen syy, diagnoosi
- tuote ja arvioitu tarve
- terveydenhuollon ammattihenkilön allekirjoitus

Maksuttomia hoitotarvikkeita luovutetaan potilaalle pääsääntöisesti kolmesta kuuteen (3 - 6) kuukauden tarve kerrallaan. Annetuista tarvikkeista merkitään tieto asiakastietojärjestelmään.

Hoitotarvikkeet luovutetaan maksutta.

Maksuttomien hoitotarvikkeiden jakeluohjeen ohjeellisista enimmäismääristä voidaan poiketa lääkärin läheteellä tilanteissa, joissa on selkeä lääketieteellinen/hoidollinen syy tarvikemäärän lisääntymiseen. Tämän lähetteen arvio vielä ylilääkäri, joka tekee lopullisen päätöksen jakeluohjeen enimmäismäärän ylittämisestä.

Maksuttomiin hoitotarvikkeisiin eivät kuulu mm. seuraavat tuotteet: lääkinnälliset valmisteet, keittosuola, pastat, puuterit, näytteenottovälineet, liukulakanat, esiliinat, tippasuojat, kertakäyttökäsineet, vuodesuojat eivätkä normaaliin henkilökohtaiseen hygieniaan/perushoitoon liittyvät tuotteet mm. terveysiteet, pesuvoiteet, ruokalaput, vanut jne.

Hoitotarvikkeiden jakeluohjetta voidaan päivittää vastaamaan ajantasaisia hoitosuosituksia terveyspalveluiden tulosyksikön johtajan päätöksellä.

Lisätietoja hoitotarvikeyksiköstä:

Puh 09 8164 2458, puhelinaika on arkisin klo 9.00–11.00

Fax 09 816 22061

Asiakkaat voivat tilata tuotteita netin kautta heti sen jälkeen, kun lähete on tehty hoitotarvikeyksikköön. [Ohjeet hoitotarvikkeiden tilaamiseen verkossa.](#)

Sisällys

1	DIABEETIKON HOITOVÄLINEET	4
1.1	Insuliiniruiskut ja insuliinikynän neulat	4
1.2	Insuliinikynät	4
1.3	Insuliinipumpputarvikkeet	4
1.3.1	Sensoroivaa insuliinipumppua käyttävien diabeetikoiden sensorit.....	4
1.3.2	Sensoroiva verensokerin seurantajärjestelmä insuliinipuutosdiabeetikoille	4
1.4	Verensokerimittarit	5
1.4.1	Verensokerin mittausliuskat	5
1.4.2	Ketoaineiden mittausliuskat.....	6
1.4.3	Verinäytteenottolaite	6
1.4.4	Lansetit verinäytteenottoa varten	6
2	UROLOGISET HOITOVÄLINEET	6
2.1	Virtsakatetrit	6
2.2	Virtsankeräyspussit	6
2.3	Virtsankeräyspussin kiinnitykseen	6
2.4	Ulkoisen virtsankeräjä	6
2.5	Inkontinenssit tuotteet	6
2.5.1	Vaipat.....	6
2.5.2	Inkohousut	7
3	ULOSTE INKONITINENSSI	7
4	AVANTEENHOITOVÄLINEET / -TARVIKKEET	7
4.1	Suoliavannevälineet	7
4.2	Virtsa-avannevälineet.....	7
4.3	Muut avannetarvikkeet	7
5	GASTROSTOMIAVÄLINEET	8
6	TRACHEOSTOMIAVÄLINEET	8
7	MUUT KATETRIT.....	8
8	HAPPIRIKASTIN JA HAPPIPULLO.....	8
9	KIVUNHOITOVÄLINEET.....	8
10	INR -ARVON TOTEAMISTARVIKKEET	8
11	KESKUSLASKIMOKATETRIN HOITOVÄLINEET	8
12	MUUT HOITOVÄLINEET	8
13	HAAVANHOITOVÄLINEET	9
14	CPAP TARVIKKEET	9

1 DIABEETIKON HOITOVÄLINEET

1.1 Insuliiniruiskut ja insuliinikynän neulat

Pistosvälineiden (neulojen ja ruiskujen) vaihtamista suositellaan joka pistoskerta.

1.2 Insuliinikynät

Kestokäyttöisiä insuliinikyniä annetaan 1 kpl/vuodessa kutakin pistettävää insuliinilaatua kohti. Normaalkäytössä rikkoutuneen insuliinikynän tilalle annetaan uusi. Jos insuliinikynä katoaa tai rikkoutuu huolimattomuuden takia, asiakas hankkii uuden kynän itse.

1.3 Insuliinipumpputarvikkeet

Pääsääntöisesti asiakas hankkii insuliinipumpun erikoistarvikkeet (pumppukohtaiset erikoisparistot, vyöt, laukut) itse.

Pumppuun tarvittavia paristoja annetaan erikoissairaanhoidon lähetteen mukaan.

1.3.1 Sensoroivaa insuliinipumppua käyttävien diabeetikoiden sensorit

Sensoroivaa insuliinipumppua käyttäville diabeteslapsille ja -nuorille myönnetään erikoissairaanhoidon (julkinen terveydenhuolto) lääkärin läheteellä tarvittavat sensorit.

Aikuisille myönnetään sensoreita Espoon Diabeteskeskuksen erikois- sairaanhoidon lääkärin harkitsemalla läheteellä.

Sensoreiden tarve ja määrä arvioidaan kerran vuodessa.

1.3.2 Sensoroiva verensokerin seurantajärjestelmä insuliinipuutosdiabeetikoille

Sensoroivan verensokerimittarin tarve arvioidaan erikoissairaanhoidossa tai Espoon Diabeteskeskuksessa sovittujen kriteerien perusteella. Sensoreita annetaan 3 kk välein, 6+7+6+7 sensoria/12kk.

Järjestelmä on tarkoitettu seuraaville erityisryhmille:

- Diabeetikoille, joilla on vakavia hypoglykemioita tai ongelmallinen hypoglykemia taipumus ja joilla on tarvetta jatkuvaan tai usein toistuvaan glukosisensorointiin.
- Raskautta suunnittelevat tai raskaana olevat tyypin 1 diabeetikot (sekä imettävät), jotka mittaavat verensokerin 8-10 kertaa päivässä.
- Hypoglykemiapelkoiset tyypin 1 diabeetikot, jotka mittaavat verensokerin yli 6 kertaa päivässä.
- Henkilöt, joilla on sellainen työ, että sormenpäämittauksien suorittaminen on vaikeaa tai huono ääreisverenkierto. Ts. työ, jossa kädet likaantuvat tai tarvitaan herkkää sormenpäiden tuntoa (esim. maatalouslomittajat, auton asentajat, muusikot).
- Pistospelkoiset diabeetikot, jotka eivät pistospelon takia tee verensokerin omaseurantaa.
- Lapsi/nuori (alle 25 v)
- Dialyysi- ja elinsiirtopotilaat (6 kk siirron jälkeen)
- Muu pitkäaikaissairaus, joka vaikuttaa glukositasoon. Näitä syitä ovat mm. usein toistuvat infektiot, imeytymisongelmat tai kortisonikuurit

- Kausittaisen sensoroinnin vaihtoehtona

1.4 Verensokerimittarit

Asiakkaalle myönnetään käyttöön yksi perusmittari. Jos asiakkaalla on käytössä useita eri mittareita, hän saa tarvitsemansa mittaliuskat yhteen mittariin. Verensokerimittareita annetaan ja vaihdetaan tarvittaessa.

Lapsipotilaiden mittarit tarpeesta tehdään aina erikoissairaanhoidossa yksilöllinen tarvearvio, jonka perusteella myönnetään tarvittava mittari / tarvittavat mittarit.

1.4.1 Verensokerin mittausliuskat

Päivittäisestä omaseurannasta ei ole osoitettu lisähyötyä, jos HbA_{1c}-arvo on tavoitteen mukainen eikä potilas käytä hypoglykemioille altistavia lääkkeitä.

Tyyppin 2 diabeetikolle ei anneta ilman erityisperusteita glukoosiliuskoja, jos seuraavat kaksi ehtoa täyttyvät:

- 1) Käytössä ei ole hypoglykemiaa aiheuttavia lääkkeitä (insuliini, sulfonyyliureat)
- 2) Joku seuraavista ehdoista täyttyy:
 - HbA_{1c} < 48mmol/mol (6.5%), kun diabetes on kestänyt alle 10 vuotta
 - HbA_{1c} < 53mmol/mol (7%), kun diabetes on kestänyt yli 10 vuotta
 - HbA_{1c} < 53mmol/mol (7%) ja potilas on yli 75-vuotias

Terveystieteiden ammattilaisen arvion ja lähetteen perusteella asiakas saa tilanteen edellyttäessä (esim. sairastuminen, ennalta tiedetty toimenpide, leikkaus, raskaus jne.) omaseurantalaitteen ja mittaliuskat maksuttomina hoitotarvikkeina.

Taulukko 1. Glukoosipitoisuuden omamittaus ja mittausliuskojen vähimmäistarve. Yksilöllinen mittauksen tarve arvioidaan yhdessä diabeteshoitajan ja lääkärin kanssa ja kirjataan hoitosuunnitelmaan. (Lähde: Diabetes, Käypä Hoito -suositus, 2020 <https://www.kaypahoito.fi/hoi50056#T5>)

Pitkäaikaiset tarpeet					
Tilanne	Tarkoitus	Mittausajankohdat	Tavoite glukoosipitoisuuden osalta	Liuskat arve viikossa	Tarpeen kesto
Insuliinipuutosdiabetes tai monipistoshoito	Glukoositason muutoksen havaitseminen	Ateriaparamittaukset: (ennen ateriaa ja 2 tuntia aterian aloittamisen jälkeen) Ilta-aamumittaukset: Mittaukset nukkumaan mennessä (3–4 tuntia iltapalan jälkeen ja seuraavana aamuna ja tarvittaessa tehtävät mittaukset)	Korkeintaan 2–3 mmol/l:n muutos	56	Pysyvä
Diabetes ja vain perusinsuliini tai muu hypoglykemialle altistava hoitomuoto	Glukoositason muutoksen havaitseminen	Ateriaparamittaukset ja ilta-aamumittaukset	Korkeintaan 2–3 mmol/l:n muutos	21	Pysyvä
Diabetes ja hoitomuoto, joka ei altista hypoglykemialle	Glukoositasapainon muutoksen havaitseminen	Ilta-aamumittaukset tai ateriaparamittaukset	Korkeintaan 2–3 mmol/l:n muutos	Yksilöllinen, 0–12	Pysyvä
Lisätarve					
Tilanne	Tarkoitus	Mittausajankohdat	Tavoite glukoosipitoisuuden osalta	Liuskat arve viikossa	Tarpeen kesto
Vaihteleva päivärytmi ja elämäntilanteet	Hyper- tai hypoglykemian toteaminen	Ateriapari- ja ilta-aamumittaukset Liikunnan yhteydessä Sairastuessa	Tasainen glukoosipitoisuus	Yksilöllinen	Yksilöllinen

1.4.2 Ketoaineiden mittaussiuskat

Yksilöllisen tarpeen mukaan insuliinipuutosdiabeetikoille sekä vaikeaa epilepsiaa sairastaville lapsille erikoissairaanhoidon hoitavan lähetteen perusteella.

1.4.3 Verinäytteenottolaite

Yksilöllisen tarpeen mukaan.

1.4.4 Lansetit verinäytteenottoa varten

Verinäytteenottolansettia voi käyttää 1-6 kertaa tai 1-3 vuorokauden ajan hyvissä olosuhteissa.

2 UROLOGISET HOITOVÄLINEET

2.1 Virtsakatetrit

- kertakäyttöiset katetrit 1-6 kpl / vrk
- laajentava katetri (miehille) lääkärin ohjeen mukaan
- kestopkatetrit tarpeen mukaan
- erikoiskatetrit yksilöllisen tarpeen mukaan
- subrapubinen katetri lähetteen mukaan
- cystofix -tarvikkeet hoitosuunnitelman mukaan

2.2 Virtsankeräyspussit

- virtsankeräyspussi 1-3 kpl /vko
- narupussi tarpeen mukaan
- phelostomiakatetripussit, suodattimella 1-2 kpl / vko
- phylestomiakatetripussien kiinnitysteippi 1-2 kpl / vko
- phylestomiakatetrin kiinnitysalusta 1-2 kpl/vko

2.3 Virtsankeräyspussin kiinnitykseen

- kiinnityslahje 1-4 kpl / vuosi
- kiinnitysnauhat 1-4 kpl / vuosi
- virtsankeräyspussin muovinen kiinnitysteline sänkyyn, tarpeen mukaan

HUOM: kiinnityslahje, -nauhat eivät ole kertakäyttöisiä, kestävät useita pesukertoja.

2.4 Ulkoinen virtsankerääjä

- ulkoinen virtsankerääjä (urinaali, kondomi) kiinnitysnauhalla tai itsekiinnittyvä 1-3 kpl / vrk
- toistokateroiville 1- 6 kpl / vrk

2.5 Inkontinenssituotteet

2.5.1 Vaipat

Vaippoja myönnetään diagnostisoidusta sairaudesta aiheutuvaan päivittäiseen ja jatkuvaan kasteluun diagnosoidulle keskivaikeaa ja vaikeaa virtsainkontinenssia sairastaville yli 3 -vuotiaille henkilöille, joilla on diagnosoitu elimellinen pitkäaikainen sairaus tai kehitysvamma: esimerkiksi kehitysvamma joka ei mahdollista kuivana pysymistä (lähetteessä oltava selkeästi kastelun mekanismi), virtsarakkoon vaikuttava primäärinen neurologinen sairaus, selkäytimen toiminnan häiriintymiseen johtava tila, lääketieteellisen hoidon aiheuttama virtsarakon toiminnanhäiriö tai kotona asuva saattohoitopotilas.

Vaippoja voidaan myöntää maksuttomina hoitotarvikkeina, kun asiakkaan inkontinenssin aste on keskivaikea tai vaikea. Vaippoja myönnetään 1-5 vaippaa / vrk ja tarvittaessa verkkohousuja 5 kpl / 3 kk, kuitenkin huomioiden asiakkaan yksilöllinen tarve.

Virtsainkontinenssissa erotetaan kolme vaikeusastetta. Inkontinenssin diagnoosi ja aste määritetään esitietojen ja kliinisten tutkimustulosten pohjalta.

Aste 1 lievä: Virtsa karkaa harvoin tai ponnistettaessa. Asiakas hankkii vaipan itse

Aste 2 keskivaikea: Keskivaikeassa inkontinenssissa virtsa karkaa useita kertoja päivässä ja määrä on n.1,5 dl kerrallaan.

Aste 3 vaikea: Virtsa karkaa asennosta huolimatta koko ajan = täysin kasteleva (pidätyskyvytön)

2.5.2 Inkohousut

Inkohousut myönnetään asiakkaalle tukemaan hänen omatoimista selviytymistään wc -toiminnoissa lähetteessä olevien diagnoosien perusteella. Inkohousuja myönnetään 1 - 3 kpl /vrk hoitotarvikejakelun erillisen, yksilöllisen harkinnan perusteella.

3 ULOSTE INKONITINENSSI

- anaalitamponi 20 kpl / kk
- ulosteinkontinenssi joka lääkärin tutkima ja diagnostisoima

Huom! anaalitamponin käyttö aloitetaan pääasiassa erikoissairaanhoidossa.

4 AVANTEENHOITOVÄLINEET / -TARVIKKEET

4.1 Suoliavannevälineet

- avannepussi, suljettu 3 kpl / vrk
- avannepussi, tyhjennettävä 2-5 kpl / vko
- avannesuoja (ns. saunapussi) 1-4 kpl / vko
- avanteen suojalevy 1-4 kpl / vko
- avannekorkki, 1-osainen 1 kpl / vrk

4.2 Virtsa-avannevälineet

- virtsa-avannepussi 7 kpl / vko
- suojalevy 3-7 kpl / vko

4.3 Muut avannetarvikkeet

- suojapasta max 2 tuubia / kk
- ihonsuoja spray tarpeen mukaan
- liimanpoistopyyhkeet, -aine lähetteen mukaan
- sirotejauhe tarpeen mukaan, suojapastan kanssa
- suojapastarengas suojalevyn vaihdon yhteydessä
- Convex-rengas suojalevyn vaihdon yhteydessä
- sulkija 1 kpl vko
- avannevyö 3-4 kpl / vuosi
- huuhtelupussi 2 kpl / vuosi
- huuhtelukärki 4 kpl / vuosi

Poikkeus: ohutsuoliavanteessa suojalevyjen ja pussien käyttö saattaa olla suurempi.

5 GASTROSTOMIAVÄLINEET

Myönnetään asiakaskohtaisesti erikoissairaanhoidon lähetteen mukaan.

Maksuttomiin hoitotarvikkeihin eivät kuulu seuraavat tuotteet: lääkinnälliset valmisteet, keittosuola, esiliina, tippasuoja, suojakäsineet sekä ruokalaput, vanu jne.

6 TRACHEOSTOMIAVÄLINEET

Myönnetään asiakaskohtaisesti erikoissairaanhoidon lähetteen perusteella.

Maksuttomiin hoitotarvikkeihin eivät kuulu seuraavat tuotteet: lääkinnälliset valmisteet, keittosuola, esiliina, tippasuoja, suojakäsineet sekä ruokalaput, vanu jne.

7 MUUT KATETRIT

- ileostomiaimukatetri lähetteen mukaan
- imukatetri, eri koot lähetteen mukaan
- imupussit ja imuletkut lähetteen mukaan

8 HAPPIRIKASTIN JA HAPPIPULLO

Happihoito aloitetaan erikoissairaanhoidossa ja sieltä saadaan lainaksi myös happirikastin.

Mikäli käyttäjä tarvitsee happea liikkussa kodin ulkopuolella, hän vuokraa happipullon, johon tarvitsee lääkäriltä todistuksen.

Lääkehapen asiakas ostaa itse saaden Kelalta korvauksen. Kelan korvausta varten asiakkaan tulee täyttää kelakorvauslomake, jonka liitteenä on lääkärin todistus, jossa määräys happihoidosta ja kuitit asiaan liittyvistä kustannuksista.

9 KIVUNHOITOVÄLINEET

Kipupumpun lääkeannostelua varten tarvittavat neulat ja ruiskut

10 INR -ARVON TOTEAMISTARVIKKEET

Antikoagulanttihoidon seuranta varten myönnetään lapsille liuskat ja lansetit.

11 KESKUSLASKIMOKATETRIN HOITOVÄLINEET

Myönnetään asiakaskohtaisesti. Steriilit taitokset ja ihonsuojalevyt kanyylin juureen ja puhdistukseen tarpeen mukaan. Lisäksi voidaan myöntää steriili haavakalvo kanyylin kiinnitykseen tarpeen mukaan.

Maksuttomiin hoitotarvikkeihin eivät kuulu seuraavat tuotteet; lääkinnälliset valmisteet, keittosuola, esiliina, tippasuoja, suojakäsineet sekä ruokalaput, vanu jne.

12 MUUT HOITOVÄLINEET

Myönnetään suojakäsineet syöpä-, reuma- ja MS -potilaille, joille annetaan myös neulat ja ruiskut.

Myönnetään keskoslasten ruokintaan ja lääkitykseen tarvittavat ruiskut ja neulat.

13 HAAVANHOITOVÄLINEET

Pitkäaikaisen haavan (yli 3 kk.) kotona tapahtuvaan hoitoon potilas saa hoitosuunnitelmaan kirjatut haavanhoitotuotteet terveysasemalta / kotihoidosta.

Mikäli potilaalla on haavan alipainehoito, haava luokitellaan pitkäaikaiseksi. Hoidon kustantaa potilaan terveysasema / kotihoito.

Maksuttomiin hoitotarvikkeihin eivät kuulu seuraavat tuotteet: lääkinnälliset valmisteet, keittosuola, esiliina, tippasuoja, suojäkäsineet sekä ruokalaput, vanu jne.

14 CPAP TARVIKKEET

Erikoissairaanhoidon läheteellä.

- maski 1 kpl/vuodessa
- letku 1kpl/vuodessa
- suodatin 2 kpl/vuodessa
- kostutinkammio 1 kpl/vuodessa
- kostutinletku 1kpl/vuodessa